

Störd mens kan ge OS-guld

Hos elitidrottare tycks mensstörningar inte bero på tuff träning, utan på ärftligt förhöjd testosteronhalt.

Av Jörn Spolander ur F&F 5/08 sid 7.

Forskning & Framsteg nr 5 2008 s. 7
<http://www.fof.se/index.lasso?id=08507a>

Hård träning kan leda till oregelbunden eller utebliven menstruation. Det förklaras normalt med att träningen tillsammans med ett för lågt energiintag leder till energibrist, vilket via hypofysen får äggstockarna att bilda mindre östrogen. På så vis upphör ägglossningen - och menstruationen - tills kroppen är i bättre form att bli gravid.

Men hos idrottskvinnor på olympisk nivå tycks mensstörningar i stället bero på ett ärftligt tillstånd som kallas polycystiskt ovariesyndrom, PCOS, och kännetecknas av en något förhöjd testosteronhalt. Det framgår av en ny svensk studie som baseras på 90 kvinnor i Sveriges OS-trupp. Forskarna såg som förväntat att många av OS-kvinnorna hade störd menstruation: 27 procent jämfört med knappt 5 procent i en normalbefolkning. Men bara i ett enda fall berodde rubbningen på näringsbrist.

- Den stora anledningen till deras mensstörningar är PCOS, och våra data pekar på att PCOS är vanligare bland de här kvinnorna än i normalbefolkningen. Det skulle kunna bero på att de har upplevt en prestationsfördel, eftersom testosteron ökar syreupptagningsförmågan och muskeltillväxten. På så vis kan de ha blivit överrepresenterade just i idrottssammanhang, säger Magnus Hagmar, biträdande överläkare på kvinnokliniken på Karolinska universitetssjukhuset i Solna och ansvarig för studien.

Forskarna såg även tecken på att en variant av tillståndet, PCO, var vanligare inom utpräglade kraftidrotter som ishockey och fotboll än bland tekniska grenar som bågskytte och curling.

- Just det sambandet var i och för sig inte statistiskt signifikant, men vi såg en tydlig tendens. Så det stärker vår hypotes att den här egenskapen ger en prestationsfördel inom idrotter som kräver stor muskelmassa och uthållighet. Men jag vill understryka att det är en slutsats som vi än så länge bara kan dra indirekt. Den återstår att bevisa.

Alla som deltog i studien testade negativt för dopningspreparat.